

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการถูกกีดกันทางสังคมต่อการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงในผู้ที่อ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธแตกต่างกัน
2. เพื่อศึกษาผลของการถูกกีดกันทางสังคมต่อการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวแทนที่ในผู้ที่อ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธแตกต่างกัน
3. เพื่อตรวจสอบผลของการถูกกีดกันทางสังคมต่อพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงและก้าวร้าวแทนที่ในสังคมไทย

สมมติฐานการวิจัย

1. การถูกกีดกันทางสังคมและความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธ มีปฏิสัมพันธ์กันในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรง
 - 1.1 เมื่อถูกกีดกันทางสังคมผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธสูงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงมากกว่าผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธต่ำ
 - 1.2 เมื่อไม่ถูกกีดกันทางสังคมผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธสูงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงไม่แตกต่างจากผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธต่ำ
2. การถูกกีดกันทางสังคมก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงมากกว่าการไม่ถูกกีดกันทางสังคม
3. การถูกกีดกันทางสังคมและความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธ มีปฏิสัมพันธ์กันในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแทนที่
 - 3.1 เมื่อถูกกีดกันทางสังคมผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธสูงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแทนที่มากกว่าผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธต่ำ
 - 3.2 เมื่อไม่ถูกกีดกันทางสังคมผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธสูงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างจากผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธต่ำ
4. การถูกกีดกันทางสังคมก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแทนที่มากกว่าการไม่ถูกกีดกันทางสังคม

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. กลุ่มตัวอย่างในชั้นสร้างเครื่องมือ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสร้างมาตรวัดความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธ จำนวน 75 คน

2. กลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจริงเป็นนิสิตปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ลงทะเบียนวิชาจิตวิทยาทั่วไป และวิชาจิตวิทยาบุคลิกภาพชั้นนำ ในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2553 ที่ผ่านการทำมาตรวัดความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธ แล้วคัดเลือกผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธสูงหรือผู้ที่มีคะแนนจากมาตรวัดความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธ อยู่ในช่วงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 หรือสูงกว่า และผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธต่ำหรือผู้ที่มีคะแนนจากมาตรวัดความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธ อยู่ในช่วงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 หรือต่ำกว่า ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 160 คน แล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างเข้าสู่เงื่อนไขการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. มาตรวัดความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธ

มาตรวัดความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธ ดัดแปลงมาจาก Rejection sensitivity Questionnaire (RSQ) ของ Downey และ Feldman (1996) มีข้อกระทงทั้งหมด 18 ข้อ โดยในแต่ละข้อนั้นมีข้อคำถามอยู่ 2 ข้อ คือ ความกังวลหรือวิตกกังวลและความคาดหวังต่อสถานการณ์ในแต่ละข้อคำถาม

2. เครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงและก้าวร้าวแทนที่

ผู้วิจัยใช้การวัดความก้าวร้าวด้วยวิธีการเลือกเสียงต่าง ๆ ให้ผู้อื่นฟัง โดยแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวที่พัฒนาโดยปฏิการ นาครอด (2550) ซึ่งได้คัดเลือกเสียงจำนวน 10 เสียงมาเพื่อใช้ในการวัดความก้าวร้าวจากบุคคลที่ถูกปฏิเสธจากกลุ่ม โดยแบ่งเป็น

เสียงทางบวก คือ เสียงที่ฟังแล้วทำให้รู้สึกอารมณ์ดี ผ่อนคลาย สนุกสนาน อัน ได้แก่ เสียงธรรมชาติในป่า เสียงคลื่นทะเล เสียงนกร้อง เสียงน้ำไหล และเสียงดนตรี

เสียงทางลบ คือ เสียงที่ฟังแล้วทำให้รู้สึกอารมณ์ไม่ดี เครียด รำคาญ หดหู่ อัน ได้แก่ เสียงฟ้าผ่า เสียงยิงปืน เสียงรถดับเพลิง เสียงกรี๊ดร้อง และเสียงสัญญาณเตือนภัย

3. ใบแสดงผลการตอบรับการเข้ากลุ่ม

กระดาษขนาด กว้าง 21 ซม. × ยาว 9 ซม. ที่มีข้อความหัวกระดาษว่า "ผลการคัดเลือกผู้เข้าร่วมการทดลอง" โดยมีช่องว่างให้เขียนชื่อ-สกุลของผู้เข้าร่วมการทดลอง โดยถัดมามีผลการคัดเลือกการเข้าร่วมกลุ่มจากผู้ช่วยวิจัยที่ 1, 2 และ 3 โดยมีช่องสี่เหลี่ยมเพื่อให้ทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความเลือกหรือไม่เลือกตามเงื่อนไขการทดลอง เพื่อส่งผู้ร่วมการทดลองเข้าสู่เงื่อนไขการทดลองทั้ง 2 เงื่อนไข

4. กระดาษสำหรับเขียนแนะนำตนเอง

กระดาษสำหรับเขียนแนะนำตนเอง เป็นกระดาษขนาด A4 ที่มีข้อความหัวกระดาษว่า "นี่แหละ...ตัวฉัน" โดยมีหัวข้อต่าง ๆ เว้นช่องว่างไว้เพื่อให้ตอบคือ ชื่อ-นามสกุล เพศ อายุ ศาสนา คณะ ชั้นปี และเกรดเฉลี่ย และมีบรรทัดที่เว้นว่างจำนวน 5 บรรทัดไว้เพื่อให้เขียนแนะนำตัวเอง ภายใต้คำสั่ง โปรดเขียนแนะนำตัวเองในด้านต่าง ๆ เช่น ลักษณะนิสัย ความชอบส่วนตัว ข้อเด่น ข้อด้อย มาอย่างสั้น ๆ

วิธีดำเนินการทดลอง

การศึกษาที่ 1 (วัดพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรง)

1. นำมาตรวัดความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างล่วงหน้า 1-2 สัปดาห์ก่อนที่จะเชิญกลุ่มตัวอย่างเข้ามามีส่วนร่วมการทดลอง โดยจะเชิญกลุ่มตัวอย่างเฉพาะที่มีลักษณะความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธสูงและอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธต่ำ เข้าร่วมการทดลอง
2. ผู้วิจัยแจ้งให้ผู้เข้าร่วมการทดลองทราบว่าสามารถเข้าร่วมการทดลองในขั้นต่อไปได้นั้นจะต้องผ่านการคัดเลือกจากผู้ช่วยการทดลองอีก 3 คน โดยพิจารณาจากที่ผู้เข้าร่วมการทดลองได้แนะนำตัวเอง โดยให้ผู้เข้าร่วมการทดลองแนะนำตัวเองต่อผู้ช่วยวิจัยผ่านการเขียนแนะนำตัวเองเป็นเวลา 3 นาที และแนะนำตัวเองผ่านกล้องวงจรปิดในห้องทดลองเป็นเวลา 2 นาที
3. ผู้วิจัยสุ่มผู้ร่วมการทดลองเข้าสู่เงื่อนไขการทดลอง โดยในเงื่อนไขถูกกีดกันทางสังคม ผู้ร่วมการทดลองในเงื่อนไขนี้จะไม่ได้รับการคัดเลือกจากผู้ช่วยการทดลองเลย ส่วนในเงื่อนไขไม่ถูกกีดกันทางสังคม ผู้ร่วมการทดลองได้รับการคัดเลือกจากผู้ช่วยการทดลองทั้ง 3 คน
4. ให้ผู้ร่วมการทดลองเลือกเปิดเสียงให้ผู้ช่วยการทดลองที่เลือกหรือไม่เลือกตนฟังเพียง 1 เสียง และให้ผู้ร่วมการทดลองเรียงลำดับความน่าฟังของเสียง เพื่อเป็นการวัดความก้าวร้าวโดยตรง
5. บอกจุดประสงค์ที่แท้จริงของการทดลองและกล่าวขอบคุณ

การศึกษาที่ 2 (วัดพฤติกรรมก้าวร้าวแทนที่)

ขั้นตอนต่าง ๆ เหมือนกับการทดลองที่ 1 ที่วัดพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรง แต่จะแตกต่างกันตรงเป้าหมายที่ผู้ร่วมการทดลองจะต้องเลือกเสียงให้ฟัง คือ ผู้วิจัยให้ผู้ร่วมการทดลองทำการเลือกเสียงเพื่อไปเปิดให้นักเรียนมัธยมปลายฟัง เพื่อเป็นการวัดความก้าวร้าวแทนที่

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way ANOVA) 2(ลักษณะความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธ : สูงและต่ำ) \times 2 (เงื่อนไขการกีดกันทางสังคม : ถูกกีดกันทางสังคมและไม่ถูกกีดกันทางสังคม) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงและพฤติกรรมก้าวร้าวแทนที่

ผลการวิจัย

1. การถูกกีดกันทางสังคมและความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธ มีปฏิสัมพันธ์กันในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
 - 1.1 เมื่อถูกกีดกันทางสังคมผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธสูงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงมากกว่าผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
 - 1.2 เมื่อไม่ถูกกีดกันทางสังคมผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธสูงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงแตกต่างจากผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธต่ำอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. การถูกกีดกันทางสังคมก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยตรงมากกว่าการไม่ถูกกีดกันทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
3. การถูกกีดกันทางสังคมและความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธ มีปฏิสัมพันธ์กันในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแทนที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 - 3.1 เมื่อถูกกีดกันทางสังคมผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธสูงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแทนที่มากกว่าผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 - 3.2 เมื่อไม่ถูกกีดกันทางสังคมผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธสูงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแทนที่แตกต่างจากผู้ที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิเสธต่ำอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. การถูกกีดกันทางสังคมก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแทนที่มากกว่าการไม่ถูกกีดกันทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

สรุปผลการวิจัย

ในเงื่อนไขที่ถูกกีดกันทางสังคมเกิดการก้าวร้าวโดยตรงและก้าวร้าวแทนที่มากกว่าการไม่ถูกกีดกันทางสังคม บุคคลที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกปฏิบัติสูงเกิดการก้าวร้าวโดยตรงและก้าวร้าวแทนที่มากกว่าคนที่มีความอ่อนไหวต่อการปฏิบัติต่ำ เมื่อพิจารณาในเงื่อนไขการถูกกีดกันทางสังคมบุคคลที่มีความอ่อนไหวต่อการปฏิบัติสูงเกิดการก้าวร้าวโดยตรงและก้าวร้าวแทนที่มากกว่าบุคคลที่มีความอ่อนไหวต่อการปฏิบัติต่ำ ส่วนในเงื่อนไขไม่ถูกกีดกันทางสังคมไม่มีความแตกต่างของการเกิดความก้าวร้าวโดยตรงและก้าวร้าวแทนที่ในคนที่มีความอ่อนไหวต่อการปฏิบัติสูงและต่ำ

ข้อเสนอแนะ

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษาตัวแปรเพศของผู้ร่วมการทดลอง ว่ามีผลต่อการเกิดความก้าวร้าวแตกต่างกันหรือไม่
2. ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจจัดกระทำสถานการณ์การถูกกีดกันทางสังคมในรูปแบบอื่น เช่น โดยผู้ที่อยู่ในบทบาททางสังคมที่แตกต่างกัน หรือในบริบทความสัมพันธ์อื่น ๆ ระหว่างผู้ปฏิบัติและผู้ถูกปฏิบัติ
3. งานวิจัยครั้งนี้จำกัดเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความคล้ายคลึงกันค่อนข้างมาก ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงผลที่จะเกิดขึ้นในกลุ่มทางสังคมอื่น ๆ ที่มีความหลากหลายด้วย
4. ยังมีตัวแปรทางจิตวิทยาอื่น ๆ อีกหลายตัวแปรที่น่าจะมีผลต่อการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น การเห็นคุณค่าแห่งตน (Murray et al., 2002) หรือประสบการณ์ความก้าวร้าวรุนแรงในครอบครัว (Kaufman & Zigler, 1987 อ้างถึงใน Myer, 2010) ดังนั้นจึงสมควรศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้งานวิจัยด้านพฤติกรรมก้าวร้าวเมื่อถูกปฏิบัติมีความชัดเจนและครอบคลุมยิ่งขึ้น